

Tijdschrift
voor hedendaagse
Nederlandstalige
poëzie
Onder redactie
van Jozef Deleu

HET LIEGEND KONIJN

2024/2

Jaargang 22
Nummer 2
Oktober 2024

P E L C K M A N S

INHOUD

EVI AARENS

In de nevel van mijn vrijheid (een canto) 10

JAN BAEKE

Op de zinnen van anderen 16

Hoe liefde 17

Geluk heeft ons broos gemaakt 18

De toekomst is een terughoudende minnaar 19

We zien de wereld kleiner worden 20

SHABNAM BAQHIRI

Integratiefantasia 22

Verschuilen in leegte 23

Alles wat aan mij toebehoort 24

BIANCA BOER

men zegt 26

situatie 27

vader 28

het huis dat jij 30

ordening 31

RIK DEREPPER

Na de late jaren 34

Geachte heer de burgemeester, 35

Oorstrelend 36

Altijd wordt de tuin bezocht 38

Amstelredamsche nachtminne 39

CHARLES DUCAL

GELUKSMOMENT

Het is nu 42

Gerucht 43

Betrapt 44

Op zondag 45

Daarom	46
Het is nu	47

SUSANNE FEIERTAG

Zima	50
In een roes...	50
Volgens mijn moeder...	51
Een kloppend bloedvat...	52
Ik zwerf door een landschap van sneeuw...	53
Wat er van ons overblijft...	54
Deze broeierige dag ziet af van een aanval	55

DIETSKE GEERLINGS

in kalk en zand	64
noodweer bekommert zich doorgaans	65
niet langer kom je boven het water uit	66
ze zoekt naar wat ze in de haast	67
op de smalle strook tussen	68
voordat je mij zult ontbreken	69
je weet nooit hoe een kind een draad vangt	70

PIET GERBRANDY

Wie konden bijeen niet komen daar	72
En in die wijde spanne klapt een al zich uit	73
Waar in slik tussen waken en slaap een kraag tiert	74
Ik dacht dus ik leef nog wat door	75
Intussen ben ik van jou af geraakt	76

MAX GREYSON

Woke	78
Het waken	79
Het rekken	80
Wat er nog beweegt	81
Uit het hoofd	82
De dingen blijven nooit de dingen	84

MARIJKE HANEGRAAF

Stuurloos fiets ik	86
Ik geef haar een hand	87
Gretig	88
Wij	89
Wegdrijven	90
Avondretour	91
Die nacht	92

STEVEN VAN DER HEYDEN

Schemerleven I.II.III	94
-----------------------	----

LUCAS HIRSCH

Kintsugi 1.2.3.4.5.6.7	98
------------------------	----

PHILIP HOORNE

Altijd	106
Avondje uit met Harry	107
Haast je poesie	108
De geduldige zedendelinquent	109
Bont	110
Steen	111

CHRISTINE VAN DEN HOVE

Terug naar Appelterre	114
Coda	115
Charcuterie	116
Recurrent	117
Impasse	118

ERWIN HURENKAMP

Moderato Cantabile I.II.III.IV.V	120
----------------------------------	-----

FRANS KUIPERS

Schapeneilandse gedichten	126
---------------------------	-----

MYRTE LEFFRING

Een nacht zonder slaap	130
De dag begon met goudgeel licht	131
De kat kwam langs	132
Je wordt wakker	133
Ik hoorde...	134
We brachten de zoon van een amazone...	135

MAHLU MERTENS

Een permanente staat van tijdelijkheid	138
Close	139
Mogelijke momenten voor een bekentenis	140
Autocorrectie	141
Impact	142
Papieren zee	143

HANZ MIRCK

HOE DE WIND OPGROEIT

Bed tegen de muur	146
Wolk	147
Schooltijd	148
Wiskundedocent	149
Postbode	150
Pianoles	151
Molens	152
Ademsteun	153
Padvinderij	154
Werken aan de toekomst	155
De oude piano	156

ROGER DE NEEF

OVER RUIMTE	158
Denkend aan J. Ensor	160
Testament	161

KYRKE OTTO

terugkeer	164
katadroom	165

anamnese van de paling	166
vertrek	167
vitruviusdier	168

FRED PAPHENHOVE

Valse hond	170
Digital nomads	171
Dagjesvolk	172
Saamhorigheid	173

BERT VAN RAEMDONCK

WOUTER EN DE WERELD

Ik heb veel van mijn vrouw gehouden	176
Ik ging naar oorzaken op zoek	177
Ik weet nog dat we ooit op reis	178
Na haar kwam zij	179
In onze tuin groeit er een beuk	180
Ik voel de aarde aan mij trekken	181

FILIP ROGIER

Wat aan ons voorafging	184
------------------------	-----

PIETER OLDE RIKKERT

ezelsoren	186
een mens vult zich aan door met een ander samen te vallen	187
na verloop van tijd	188
zondag, steenkoolgrijs, samen	189
raketje	190

JOHN SCHOORL

Het probleem van poëzie	192
Versie #14	193
Veerboot	195

KARLIJN SONDEREN SMIT

Ontbindingsanalyse	198
Noorderlichtmeter	199
Zandpadzoektocht naar	201

Mogelijk gebied	202
Redactiesom	203
Kleinschalige verrassingsfeestjes	204
Afleidingsmanoeuvre	205

PETER SWANBORN

Zo anders	208
Scherven	209
Alsjeblieft,	210
Wonderbaarlijke vermenigvuldiging	211
Inscriptie	212

BELLE VAN VEENENDAAL

Er is geen garantie op April	214
Wit linnen	216
Het treinstation	218

TANIA VERHELST

in de naam van de vader, de moeder en een rondtollende steen	
I. II. III. IV. V. VI. VII. VIII. IX. X. XI. XII	222

ELISE VOS

Blauwereggen I. II. II BIS. III. IV. V. VI. VII	236
---	-----

WOUT WAANDERS

busreizen	246
eendaagse busexcursie	247
sterren + meisje	248
eromheen	249
heb je die al gezien	250
uitleg	251

**EVI
AARENS**

(LONDEN, 2000)

Recentste bundel: *Disoriëntaties* (2021).

Leesexemplaar

In de nevel van mijn vrijheid (een canto)

Vliegen. Pijn. De harde zee. In de nevel van mijn vrijheid woont
De angst. Diep en hol de duisternis, koud en klam de nacht.
De ruige kustlijn, klif en steen. De vuige vloedlijn, zand en rots.

Het duizelt mij. Ik wacht en draai. Ik tuimel vrij van
Zwaartekracht en spin opzij. De bulderende branding trekt
Mij ongenadig aan. De onmacht draagt mijn naam.

Het gevaar komt in de vorm van kou en zout. Het inzicht
Dat ik in de oceaan ben afgezet volgt snel daarna.
Er hangt dit keer geen setje vleugels voor me klaar.

Het komen en gaan van getijdestromen. Het beuken
En rollen van keien: ik ben met deze oceaan bekend,
Al dreef ik hier nog nooit met al mijn kleren aan.

Vrije val. Konijnenhol. Alles went behalve tijdsbesef.
Het luiden van de kardinaal, de misthoorn hoestend
In de wind: dit alles maakt mijn thuiskomst evident.

Ik klauter uit de branding en verlang naar warme taal.
Naar Emily en Lucebert, en ook James Joyce dient zich
Kort aan. Een beetje letterkunde is zo ferm als staal

En ingekookt als walvistraan. Ik neem me een ding voor:
Het aangename, nuttige, het constructieve leg ik af.
Systemen als de zondagsrust. Onroerend goed.

De schijf van vijf. Een goede baan. De vrijheid van
Een kinderwens. Het is voor anderen bedoeld. Ik pas
En duld voortaan alleen de vleugels van de poëzie.

Wat is hiervoor nodig? Een tafel en een stoel. Een Raam. Een kachel en een deur die ik van binnenuit Op slot kan doen. Elk gevoel en elk idee herneem

Ik in die kamer tot een vers, een strofe, een gedicht. Terwijl ik kleddernat de trappen naar de beestentuin Op ga, mijn lichaam rillend van de ochtendkou,

Bedenk ik dat de wens een eigen ruimte te bewonen Ingegeven wordt door geestelijke en fysieke nood. Ik heb het koud. Ik wil in bad. In gedachten sta ik al

Onder de douche. Ben ik werkelijk lang weg geweest? Dit wentelt door mijn hoofd als ik de beestentuin Betreed, die feestelijke balzaal van basalten creaturen.

Deze tuin is op mijn leest geschoeid, want de verhalen die De ronde doen zijn wild en ongehoord. De monsters van Basalt, zo wordt gezegd, zijn meesterlijk in staat de

Onoplettende passant te doen verdwijnen. Daar heb ik Nu geen zin in, dus ik sprint voorbij het laatste dier De rozentuin voorbij, terwijl ik luister naar het fijne

Snerpen van de steentjes op het kiezelpad. Met fiere Tred snel ik de laatste trappen op. Ik laat de late Middeleeuwen links en ga de oude sierpoort door

Tot ik het klappen van mijn voordeur hoor, het huis Dat ik met zoveel anderen bewoon, en waar ik na een Laatste dozijn stappen eindelijk mijn eigen kamer vind.

Ik word verwelkomd zonder eerbetoon. De stilte spreekt. Mijn kostschoolkamertwijfeljaar onaangeroerd. Geen drama, Dynamiek, tumult. *L'origine du monde*. Een kamer doodgewoon.

Hoelang ben ik weg geweest? Ik staar een tijdje voor me
Uit totdat mijn oog valt op de boekenstapel naast mijn
Bed, de antiquarische collectie Middelnederlandse

Letterkunst die ik destijds met Elegast heb buitgemaakt,
Niet lang voordat ik Beatrijs ontmoette en met haar
Richting de zeven tuinen trok. Ik sluit mijn ogen want ik

Vraag me af: heb ik dit alles werkelijk beleefd of heb
Ik het gezien terwijl ik lag te dromen in mijn twijfelaar?
Mijn zeezoutnatte kleren trek ik uit. Getuigen zij, vraag

Ik me af, is deze kleddernatte plunje het bewijs dat ik
Daadwerkelijk geland ben in de oceaan en dat de dingen
Die ik mij herinner echte feiten en geen fictie zijn?

Het moet zo zijn gegaan. Dit wil ik en belooft ik.
De douche is warm en aangenaam. Terwijl ik recht
Onder de volle straal blijf staan zie ik de schaduw

Van een vogel aan de buitenzijde van het bovenraam.
Het diertje tikt zijn snavel hoog boven mijn hoofd
Tegen het matte glas. Eerst langzaam en dan sneller,

‘Gá!’ Voorzichtig en dan harder. ‘Gá!’ De eerste barst
En dan de ruit in scherven op de natte tegelvloer.
Hier sta ik ‘Gá!’ tussen het blote glas, ondanks mijn hoop

Dat niemand dit moment bederven zou, de warme vrede
Die ik met mezelf beleeft. De roek, Kalliope, de dames
Van de Helikon: ik laat me niet besterven door een

Monsterpact, ondanks de ongevraagde tatoeage
Op mijn arm. Mijn rechterschouder staat in vuur en vlam.
De evidente vragen Wat en Hoe dienen zich aan,

Is er een kans dat ik het zuur kan wegbijten, de inkt
Onder mijn huid kan afspoelen? Ik druk de wens tegen
Mijn borst me puur en vrij te baden in een nieuwe poëzie.

Ik adem in en adem uit. Ik ben een mens dus ik verlang,
En die begeerte lijkt mij onverenigbaar met de poëtische
Grenzen die de Helikon voor mijzelf heeft afgezet.

Ik kleed me aan en denk aan Helena, aan het gevaar
Dat zij verwoordde toen wij samen dansten in de
Krokodillenvrije waterstroom. 'Jij bent een kunstenaar',

Wierp ze me toe, mijn ongehoorde vrijheid staat mij toe
Het spel te spelen als de minnaar die haar liefde
Minnekoost. Een kwartje valt. Een spoor verschijnt.

De wijsheid van de blondgelokte koningin stelt mij
Gerust. Ze sprak over een schaakpartij, en dat ik
De beknelling van het pact doorbreken kan, dat ik

Mijn felbegeerde vrijspraak krijgen zal, als ik kordater
Dan de muze in de wedstrijd sta. Dit zweeft door mijn
Gedachten als mijn denken staakt en op mijn bed

Neervalt. Er kleeft nog altijd ziltheid aan mijn tong.

JAN BAEKE

(ROOSENDAAL, 1956)

is ook vertaler.

Recentste bundel: *Het verkeerde hart* (2022).

Leesexemplaar

Op de zinnen van anderen

In een herinnering loop ik, veertien jaar oud, met mijn moeder naar het internaat van de zusters van liefdadigheid.

Of ik loop alleen op straat, naar het Aldegondis Gasthuis enkele kilometers verderop, waar mijn moeder herstellende na een operatie van negen uur de hele verdieping van het hart heeft ingenomen of niet herstellend, de artsen zijn vaag, de verpleegsters hebben hun handen vol, ik ook.
Geen hand meer over voor wie achter mij aan komt hollen.

Ook op deze lege winderige doorgangswegen kun je het beste afkijken hoe de anderen het doen.
Dat ik nu op de zinnen van anderen verder wil hangt met de regels samen, met het leren kennen van de regels.

Ik kan de bedreigingen van hoop en gewoonte onderscheiden.
Ik kan over een moeder nadenken, met een kind van veertien.
Alle regels die daarbij horen heb ik paraat.
Ik kan ook terug naar huis gaan, maar ik weet niet of er iemand is die zegt: je kunt dat meisje gewoon binnenlaten.

Hoe liefde

Hard, eenzaam, stellig. Zo voelt de kou, zo voelt mijn lichaam.
Wat zou hysteric nu goed van pas komen.

Ik heb genoeg geoefend, zinnen zonder model, deemoed, ik ben niet emotieloos.

Mijn moeder in een stemmige lijst, om naar te kijken
haar schuldgevoel, privégeschiedenis, uitgehongerde heimwee.
Er zijn jaren dat haar kleur niet meer te redden viel.

Hoe liefde mij nog steeds ontwortelt.
En hoe ik dacht een nieuw lichaam te kunnen laten groeien.

Mijn moeder had me op het vliegveld gezegd dat ik niet terug hoef te komen.
Sindsdien roep ik over de dove oceaan naar iemand die me niet wil horen.

Geluk heeft ons broos gemaakt

Ik ben niet bang om over mensen te praten, dat wil zeggen over hoe ze in mij zijn veranderd.

Mijn moeder kan een machinegeweer in zestig seconden demonteren smeren en weer in elkaar zetten. Mijn vader natuurlijk ook.

Af en toe zucht mijn moeder. Ze zegt dat de tijden zijn veranderd dat het haar zwaar valt het machinegeweer de heuvel op te dragen.

Mijn vader draagt nu het machinegeweer voor haar maar ook voor hem is het te zwaar. Kracht ontbreekt als je er niet meer bent.

Ik heb hun talent geërfd, de veranderde tijden, de heuvel, het zuchten. Mijn vader vraagt of ik een machinegeweer voor hem wil tekenen.

Ik teken de gelatenheid er gratis bij.
Geluk heeft ons broos gemaakt.

Adem vraagt veel van ons, slaat in ons op wat de eindigheid alsmar groter maakt. Metaalmoetheid, woordresten.

Ze zwaaien naar me, vanuit de verte. De rest is onveranderd gebleven. Er ligt nog ammunitie voor drie oorlogen, voor drie liefdes.

De toekomst is een terughoudende minnaar

Ik word wakker in een koude gedachte:
de toekomst is een terughoudende minnaar en de liefde leeft alleen vandaag.
Ik schrijf iets anders op: de rest is onverdraaglijk.

Op zo'n doodgewone ochtend, wie merkt het, is alles helder, zinloos
merkwaardig normaal. De lucht is kapot, zit vol vetvlekken uit de tijd
dat we nog uit de hemel aten.

Ik hoor zinnen waarin de woorden naar mij beginnen te wijzen.
Meer verhaal, minder abstractie.
Een jas in het echt aantrekken, de woorden in het verhaal achterlaten.
Ook dat is een uitleg, de taal als offer.

Eenmaal buiten gebeurt er lange tijd niets. Daarna heb ik K. ontmoet.
Het was een dag vol dun noordelijk winterlicht.

Dat treft, zegt K., het licht uit het noorden is ouder en er ligt
meer vergeving in.
Die zin is bedoeld om hem te geloven en dat doe ik.

Terwijl ik met K. praat verandert de regen in sneeuw.
Terwijl ik met hem praat, keur ik dingen af. Tegen het einde zijn we uitgeput.

Ik zit met al die aantekeningen waar ergens iets in te vinden is
dat over verdriet gaat maar het verdriet zelf niet kan zijn. Het spijt me.

Ik weet niet of ik er al aan toe ben om ouder te worden.
Om alleen te worden. Om te ontbreken.

De meeste ochtenden huil ik een uur en loop dan naar de weg
waarlangs borden staan met namen die in de verte
werkelijkheid geworden zijn.

Ik kan niet weg, want ik ben de toekomst.

We zien de wereld kleiner worden

Volgens mij is het met de oorlog begonnen. Wat is er niet met de oorlog begonnen?

Ik begin de dag met trillende handen.

Ik kan nog geen kopje koffie vasthouden.

Na een uur begint de hoofdpijn. Mijn schema van de dag.

Alles om ons heen is veranderd

maar ik heb het tegen niemand gezegd uit angst

om de herinneringen van de meesten te verstoren.

Vanochtend kon ik niet op de naam van mijn eerste geliefde komen.

Dat idee om op te schrijven welke mensen ik me allemaal herinner werkt niet.

Er was ook te veel rumoer.

De vogels zitten de hele ochtend binnen.

Ze komen hun plaats opeisen. Ze hebben de tijd.

Mama en ik leven al dagen van bericht naar bericht.

We eten steeds minder, leven op wat er nog in huis te vinden is.

We verliezen iedere regelmaat

door de afwisseling van herrie en urenlange dodelijke stiltes.

Nog een paar tellen, denk ik steeds

en dan zal een van de buurjongens ontploffen.

Daarna?

Dan ruimen we de boel op, mama en ik en de moeders van de buurt.

We zien de wereld kleiner worden, maar we moeten wel.

Alle rampen zijn op de eerste plaats huiselijke rampen.

De vogels wachten rustig af. Ze voelen waar de dood

de weg voor hen vrijmaakt. Wij ook, voor ons ook.

SHABNAM BAQHRI

(LANDAU IN DER PFALZ, DUITSLAND, 1996)

Recentste bundel: *Kapot met een vleugje zachte banden* (2022).

Leesexemplaar

Integratiefantasia

Wij waren lui.
Wij hebben niks gevraagd.
Wij lieten het gebeuren.
Wij gaan daar spijt van krijgen.
Wij hebben onze ogen gesloten.
Wij zien geen foute vlaggen.
Wij gaan daarvoor boeten.

Aanpassing is hier niet aan de orde.
Integratie is verwaarloosd.
Het is onthoofd met een bot mes.
Het is met de grond gelijk gemaakt.

Wie gaat verantwoordelijkheid nemen?

‘Zij niet.’
Aldus Shabnam Baqhiri.

Verschuilen in leegte

Wat een pijn moet het doen.
Alles krijgen.
Alles hebben.
Alles is niet genoeg.
Hier heerst ontevredenheid.
Hier kun je altijd het slachtofferspel spelen.
Niemand kijkt kritisch.

'Doe je ogen open.'

Ik voel je pijn.
Nee het is niet erg.
Jouw pijn is als lucht.
Leegte is iets constants.

*'Kijk in de spiegel.
Daar vind je oorzaken van pijn.'*
Aldus Shabnam Baqhiri.

Alles wat aan mij toebehoort

Hier moet je goed kijken om het lelijke te vermijden.

Hier moet je niet vergeven.

Hier moet loyaliteit een feit zijn.

Hier moet je getest worden.

Hier moet je vallen.

Hier moet je aangepakt worden.

Hier moet je aangesproken worden.

Hier moet niks vanzelf gaan.

Hier moet je willen vechten.

Hier moet je niet doen alsof

jij weet wie de mensen hier niet respecteert.

Ik hoop dat je weet waar je vandaan komt.

Je weet het.

Daar waar ik de mensen niet meer herken.

Daar waar het is opgegeven.

Daar waar de mensen

niet meer weten

in wat voor land

ze willen leven.

Hier moet je op je woorden letten en op alles wat aan jou toebehoort.

Bescherm dat wat van jou is want ik ben het volgens mij kwijtgeraakt.

Leegte is iets constants.

Nu is het te laat

om te jammeren

moet iemand je horen.

‘Waarom snap je niet dat ik voor dit land zou vechten?’

Aldus Shabnam Baqhiri.

BIANCA BOER

(GRONINGEN, 1976)

is ook prozaïst.
Recentste bundel: *Vaste grond* (2022).

Leesexemplaar